N°. 18. Donderdag 2 Mei 1912. 12de Jaargang.

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang."

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling . f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland . . . . „ 4.—
Afzonderlijke nummers . . . . „ 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje . . . . f 2.—
Bij contract reductie.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.
Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, *51 Verhulststraat.*
Voor *Advertentiën* tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO", AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, *Telefoon 4424,* beiden DEN HAAG.

Inhoud van dit nummer.

H. M. de Koningin en Z. K. H. Prins Hendrik te Arnhem op het balcon van het Stadhuis, kijkend naar den voorbijtrekkenden optocht der schoolkinderen.

Javaansche Waterverfschilderingen.

In ons vorige weekblad werd de aandacht der lezers gevestigd op de tentoonstelling van Indische aquarellen van den Javaanschen schilder Mas Pirngadie.

Zoowel degenen, die het genoegen hebben gehad

Mas Pirngadie.

deze verzameling in de kunstzalen van den heer J. Saritjam (Prins Hendrikstraat 77, Den Haag) te bezichtigen, als zij, die zich voorstellen alsnog daar heen te gaan, zullen zeker gaarne iets naders willen vernemen omtrent dezen Jav. kunstenaar, die, na de Inl. school te hebben doorloopen, een betrekking kreeg als teekenaar op een kadastraalbureau, alwaar hij uitmuntte door keurige en nauwgezette afwerking van de kaarten voor meetbrieven.

Leerde hij in deze betrekking met penseel en waterverf omgaan, zijn natuurlijk kunsttalent zou wellicht toch niet tot verdere uiting zijn gekomen zonder toevallige aanraking met een dilettant-schilder, den heer von Juncker, die hem de eerste leiding in handteekenen en schilderen met olieverf gaf, terwijl hij later onder den invloed van de welwillende aanwijzingen, opmerkingen en critieken van den schilder du Chattel zich technisch meer ontwikkelde.

Nochtans achtte hij zijn aanleg meer toepasselijk op het vervaardigen van aquarellen, dan voor het schilderen op doek en de uitkomst heeft bewezen, dat hij zich, in aanmerking genomen zijn kortstondige en min of meer oorspronkelijke opleiding, tot een vrij groote hoogte in die kunst heeft weten op te werken.

De tentoongestelde aquarellen geven Ind. tafereelen terug met de tinten en het aanzien, waarin deze zich voordoen aan hen, die zich niet door Europeesche indrukken hebben kunnen laten beïnvloeden. Daardoor gaat van deze reproducties van 't Indische landschap een groote bekoring uit en wel in het bijzonder voor hen, die het schoon van de tropische natuur hebben doorvoeld en begrepen. Vooral de donkere partijen in deze collectie — schemeringen, zonsop- en ondergang — zoo ook de lichteffecten en weerkaatsingen in het water maken een zeer aangenamen indruk.

De techniek is echter nog niet zóó voltooid, dat het niet van groot belang zou zijn als deze kunstenaar in Indië zelf de gelegenheid had zich onder deskundige leiding verder te ontwikkelen.

Behalve als aquarellist, munt Mas Pirngadie uit als teekenaar van vlakornament, waarin hij zijn weêrga in Indië niet vindt. Als zoodanig heeft hij den heer J. E. Jasper op diens studiereizen naar Zuid-Celebes, de Minahassa, de Sangir-eilanden, Sumbawa, de Padangsche bovenlanden en de Batak-landen vergezeld.

Hij maakt nu nog teekeningen voor de serie werken over Inlandsche kunstnijverheid, welke van regeeringswege zullen worden uitgegeven en waarvan het eerste boek over vlechtkunst, bij de firma Mouton en Co. te Den Haag gedrukt, binnenkort het licht zal zien.

Er is nog veel van dezen artistieken Javaan te verwachten, wiens bewonderenswaardige werkkracht hem in staat stelt zijn vrijen tijd aldus productief te maken.

Mogen velen zich aangetrokken gevoelen om zijne kunstwerken te gaan bezichtigen. Drie daarvan zijn reeds verkocht en wij zijn overtuigd, dat dit wel spoedig met meerdere het geval zal zijn.

Uit de O.-I. Mail.

Pestbestrijding . . . een paskwil. Het Soer. H. bl. van 2 April j.l. schreef in dit verband:

Reizigers uit Malang, de „besmette" plaats, moeten voorzien zijn van een „vergunningsbewijs", waarin vermeld staat, dat ze niet lijdende zijn aan pest enz. Dat bewijs wordt, zonder dat men eenige formaliteit heeft ondergaan, uitgereikt. Dát is al onzinnig.

Een heel enkelen keer wordt de vergunning door den conducteur te zien gevraagd, wanneer de reiziger reeds eenigen tijd in den trein zit, dus eventueel reeds besmetting verspreid heeft. Dat is even onzinnig.

Vanmorgen hebben wij het zien gebeuren, dat iemand in den trein van Malang geen vergunningsbewijs bij zich had, doch in het bijzijn van den controleerenden conducteur welwillend aan zoo'n bewijs werd geholpen door een der medereizigers. Het bewijs was onderteekend door den ass.-resident van Malang, doch de naam van den houder was niet ingevuld. De conducteur nam er genoegen mede.

Prinses Juliana, die verleden Dinsdag drie jaar werd, in den tuin van Het Loo vóór het „Poppenhuis" gezeten.

Een andere reiziger, die eveneens geen „pas" had, verzocht aan den stationschef te Lawang om verder te mogen reizen. De stationschef constateerde zoo op 't oog, dat de reiziger geen pestgedierten met zich omdroeg en vergunde hem verder te reizen.

Men noemt dat „pestbestrijding"."

Nog altijd echter kwamen nu en dan pestgevallen in het Malangsche en Madioensche voor; steeds is dus nog het nemen van voorzorgsmaatregelen gebiedend.

Overstrooming. In de laatste dagen van Maart jl. stond de helft der kotta Madioen weer onder water. De bevolking was wanhopig, zoo lezen wij in de Javabode.

In den nacht van 27 op 28 Maart braken ook de Solorivier-dijken op vier plaatsen, in de districten Remoes en Rengel. In eerstgenoemd district werden 14, in het laatstgenoemde 36 dessa's overstroomd met een totaal oppervlakte van 3000 bouws. Beplante rijstvelden zijn geïnundeerd; in de districten Ngoempoh en Padangan zijn resp. 1800 en 600 bouws overstroomd. De bestuurshoofden van Rembang zijn naar het overgestroomde gebied vertrokken. De voornaamste doorbraak had bij Berong-longdong plaats in de afdeeling Toeban. De heerendienstplichtigen zijn allerwege opgeroepen. Gelden zijn beschikbaar gesteld. Volgens de bevolking is eene overstrooming als deze in geen vijftig jaar voorgekomen.

Droogte en hitte. In het Delische daarentegen heerschte begin April een buitengewone droogte en hitte, zoodat een slechte tabaksoogst staat te wachten.

Ook met de rubber moet het slecht gesteld zijn.

Emigratiekantoor. Het nieuw in werking getreden Gouv. emigratiekantoor zou voorloopig slechts te Tandjong Priok gevestigd zijn, daar het lokaal in het stadhuis te Batavia nog niet gereed was

De Cultuurschool te Buitenzorg. Gelijk bekend, is in het begin van dit jaar de sedert 1908 te Buitenzorg bestaan hebbende Opleidingscursus voor Tuin- en Landbouw opgegeven, en is, ter vervanging daarvan, aldaar opgericht een Cultuurschool. Deze school is bestemd om jongelieden, onverschillig van welken landaard, die voldoende lager onderwijs hebben genoten, op te leiden voor de lagere betrekkingen bij den landbouw of het boschwezen. Het onderwijzend personeel bestaat, behalve uit een hoofd met eene maandelijksche bezoldiging van *f* 400 en 6 tweejaarlijksche verhoogingen van *f* 50, uit een, naar gelang van de behoefte, jaarlijks te benoemen aantal onderwijzers, die *f* 300 's maands genieten met gelijke periodieke verhoogingen. Hoe kort deze practische onderwijsinrichting ook nog bestaat, zijn de aanvragen tot toelating zoo talrijk, dat thans reeds besloten is met ingang van den nieuwen cursus 50 nieuwe leerlingen toe te laten, terwijl tevens er over gedacht wordt om de school naar elders te verplaatsen. Zoo lezen wij uit de jongste mailberichten.

Een luitenant gouverneur generaal. De heer M. van Geuns bepleit in zijn Zaterdagsch artikel „De Week" in het Soer. Handblad de benoeming van een luitenant-gouverneur-generaal.

Hij gaat daarbij uit van de nu reeds jaren en jaren lang noodig geoordeelde decentralisatie van het Indische bestuur en wijst er op, dat de beperkte decentralisatie, zooals wij die thans kennen — die van de Locale Raden — geen ontheffing van eenig belang heeft gebracht van arbeid van het centrale gezag.

Het nieuwe portret van H. M. de Koningin-Moeder.

De J a v a b. dit artikel besprekende, meent, dat de schr. gerust nog een stap verder had kunnen gaan; de huidige decentralisatie moge zekere werkzaamheden aan het centrale gezag hebben onttrokken, zij heeft aan den anderen kant het centrale gezag zorgen en verplichtingen opgelegd, welke ruimschoots opwegen tegen die onttrokken werkzaamheden. In de praktijk heeft de tegenwoordige decentralisatie zooveel principieele vraagstukken doen ontstaan, geeft het centrale gezag over zooveel te beslissen gekregen, dat, zoo er al gedecentraliseerd is, de arbeid van het centrale gezag eer is toegenomen dan verminderd.

Beschouwt men de decentralisatie in 't algemeen, de breede decentralisatie, die niet bestaat, dan is ongetwijfeld juist, wat de heer v. Geuns opmerkt, besluit laatstgenoemd blad.

De nieuwe Rijksbestuurder. De tot rijksbestuurder benoemde prins J o e d o n e g o r o is als zoodanig beëedigd en geïnstalleerd, meldt M i d d. J a v a. De beëediging had plaats in het Residentiehuis, in het bijzijn van de ambtenaren B.B. en een enkelen particulier.

Alweer een assistent aangevallen. Op de onderneming Pare-Pare werd 2 April jl. de assistent Van der Weyde onverhoeds aangevallen door twee Javaansche koelies, die met parangs gewapend waren. De assistent werd ernstig aan het hoofd gewond, terwijl zijn sleutelbeen werd stukgeslagen, meldt de S u m. P o s t.

Het koeliekind. Sir John Anderson, de vorige gouverneur van de Straits, heeft aan het laatste jaarlijksche Straitsdiner te Londen kunnen verklaren, dat van overheidswege in ieder dorp op Malakka een Inlandsche school is opgericht, waar de bevolking kosteloos onderwijs kan krijgen, en dat het haar bovendien gemakkelijk is gemaakt om tegen een geringe vergoeding Engelsch onderwijs te ontvangen. Het eenige, wat op dit gebied nog te doen overbleef, was behoorlijk lager onderwijs te verstrekken aan de Britsch-Indische koelies op de Straits ondernemingen. Voor den geëmigreerden Tamil moest hetzelfde worden gedaan als voor den Maleischen inboorling. Het zou, meende Sir John Anderson, de vaste nederzetting van deze emigranten bevorderen.

Het is de P i n a n g G a z e t t e, welke voor deze verstandige woorden aandacht vraagt. Hetzelfde blad wijst op een bespreking in de I n d i a n P l a n t e r s' G a z e t t e — een invloedrijk „weekly" in Calcutta —, waarin een wetsvoorstel tot het invoeren van leerplicht voor koelie-kinderen bekritiseerd wordt.

Het gaat bij onze baren dus al over het „meer" of „minder", schrijft de S u m. P o s t: Ons Indisch gouvernement bekommert zich officiëel in 't geheel niet om het koelie-kind. Er is een arbeidsinspecteur geweest, die de oprichting van koelie-kinderscholen preekte en tal van planters voor het goede denkbeeld wist te winnen. Inspecteurs van het Inlandsch onderwijs hebben, curiositeitshalve, zulke „vrije" onderwijsinrichtingen wel eens bezocht. Maar daar houdt dan de regeeringsbemoeienis mee op.

Nu allerwege meer intensieve overheidsbemoeienis met de buitenbezittingen te prijzen valt, zal het gouvernement ook het koelie-kind niet mogen vergeten. We vragen niet het te-veel, waartegen de I n d i a n P l a n t e r s' G a z e t t e waarschuwt.

Aldus het Sumatraansch blad.

Deugdelijk Inlandsch onderwijs, zonder Westersch vernis, zal het landbouwerskind al helpen. De school leert het kind meer dan „lezen, schrijven en rekenen". Het leert ook gevoel voor orde en tucht, het bereid het in een kleine gemeenschap voor op het leven in de grootere samenleving... Maar waarom zou al wat voor onderwijs te zeggen valt, niet óók voor het koeliekind gelden! En gelooft men niet dat onderwijs ook ter Oostkust van Sumatra een van de middelen zal blijken, waardoor de maatschappelijke orde wordt verstevigd? Wanneer dit in cultuurkringen der planters niet ontbreken. De gouvernementeele belangstelling zal daarvoor echter een stimulans hebben te wezen.

Sir John Anderson heeft het onderwijs aan kinderen van geëmigreerde koelies aanbevolen, ook ter bevordering van een vaste nederzetting. Wel, voor blijvende Javanen-koelies op Sumatra voelt immers ook ons gouvernement. Maar dan ligt ook in die lijn de geestelijke zorg voor het koeliekind. In zoo'n Sumatraansche Javanen-dessa behoort de school zoo goed als het „erf met vruchtboomen" thuis.

Waarom niet? Onderwijs is duur; zeker, maar het daaraan bestede geld is geenszins weggegooid brengt integendeel rijke baten op, zoo voor de bevolking zelve, als voor het gouvernement, dat toch ook weer meer heeft aan een welondersteunen, welvarend volk, dan een domme bende koelies.

WEST-INDIË.

Paramaribo'sche schoone uit de volksklasse in wandeltoilet.

SURINAME.

Aan de droogte is gelukkig een einde gekomen. Wij lezen in D e W e s t van 2 April:

„Sedert Vrijdag 29 Maart heeft het aanhoudend en zwaar geregend te Paramaribo. Gisteren bedroeg de regenval in den Cultuurtuin 37 m.M. Van 24 Maart tot 2 April was de regenval in den Cultuurtuin aldus:

24 Maart	8.8 m.M.
25, 26, 27 Maart . . .	— m.M.
28 Maart	5.0 m.M.
29 Maart	1.7 m.M.
30 Maart	15.5 m.M.
31 Maart	22.5 m.M.
1 April	37.0 m.M.
2 April	18.0 m.M.

Uit de bovenlanden wordt bericht, dat de waterstand in de rivieren wassende is, zoodat het opzenden van de balata- en goudexpedities nu waarschijnlijk spoedig kan geschieden. Gisteren viel op Kwakoegron 9 m.M. regen, op Kabelstation 8.1 m.M. en op Dam 19 m.M.. Bij Kwakoegron was de waterstand gestegen tot 1.1 meter, bij Kabelstation bedroeg de stijging nog slechts enkele centimeters.

Tot en met Zaterdag jongstl. is te Paramaribo drinkwater per trein aangevoerd."

Over een vijftal maanden valt de droge tijd weer in. Er is dus geen tijd te verliezen met het nemen van krachtige maatregelen om herhaling van de ellende te voorkomen.

Blijkens de cijfers door D e W e s t van 29 Maart medegedeeld, is de droogte van aanmerkelijken invloed geweest op de verschepingen van Congobacoven. Zoowel de hoeveelheid als de qualiteit heeft er onder geleden.

Uit het lijstje van D e W e s t blijkt, dat het qualiteits-percentage van bijna alle ondernemingen in Maart sterk achteruit is gegaan.

Ook de verscheepte hoeveelheid zou zonder de droogte veel grooter zijn geweest. Het aanrijpen van duizenden bossen is door het abnormaal seizoen vertraagd. Wanneer de regens invallen, verwacht men daarom in April een schielijke toeneming der verschepingen. Niet onmogelijk is het, dat in Mei en Juni de verschepingen weder iets zullen dalen, om eerst in Juli een meer constante toename te vertoonen.

***

In hetzelfde nummer komt het blad terug op het niet-aandoen van Paramaribo door het stoomschip „Prins Maurits" van den Hon. W.-I. Maildienst, „wegens den lagen waterstand in de rivier als gevolg van de droogte". (Zie ons no. van 18 April.) Het blad blijft twijfelen aan de juistheid van de door den agent opgegeven reden van het vastraken van het stoomschip „Prins Willem I" en is geneigd dit toe te schrijven aan het varen zonder loods.

Verder vermoedt de agent dat het lichtschip zou zijn afgedreven en niet meer op de juiste plaats liggen. Dit zou oorzaak kunnen zijn, dat schepen buiten den gewonen koers raken en vastloopen. D e W e s t geeft het gouvernement in overweging

om door 't oorlogsschip „Zeeland" opnamen te laten doen om na te gaan in hoeverre de beweringen over de bevaarbaarheid of onbevaarheid van de Suriname-rivier werkelijk gegrond zijn.

***

Door eenige onderwijzers te Paramaribo is een rekest ontworpen aan den Minister van Koloniën, om het examen voor de hoofdakte in Nederland te kunnen afleggen zonder twee jaar daar praktisch werkzaam te zijn geweest bij het onderwijs.

Naar ons van bevoegde zijde wordt medegedeeld, is dit verzoek reeds een twintigtal jaren geleden door den toenmaligen gouverneur gedaan. De Minister van Binnenlandsche Zaken had evenwel bezwaren tegen de inwilliging van het verzoek. Sedert is het meermalen herhaald zonder succes. Hoe het mogelijk is, dat er bezwaren gemaakt worden tegen een zoo eenvoudig verzoek zal wel niemand begrijpen.

Wèl is er plaats voor de verzuchting: hoe kunnen de koloniën vooruitgaan als billijke verzoeken om wijziging van bestaande regelingen zonder den minsten grond worden afgewezen.

De kans op inwilliging van het verzoek staat misschien thans gunstiger nu de Suriname-commissie in haar rapport — blz. 80 — heeft verklaard, dat het haar buiten eenigen twijfel schijnt dat de praktische oefening in een Surinaamsche school bij het erlangen van de hoofdakte met die in een Nederlandsche school moet gelijkgesteld worden.

***

In ons vorig nummer ontleenden wij aan De West een bericht over stroopers in de Lawa en het zenden van een militaire expeditie daarheen.

De West van 2 April deelt nu omtrent deze zaak het volgende mee:

„Volgens bekomen inlichtingen te Paramaribo, zou de z.g. strooperskwestie in de Lawa een gevolg zijn van een sedert lang hangende grenskwestie tusschen Resida en de Cie des mines d'or. De partij Resida verzekert, dat deze kwestie reeds door een landmeter te haren voordeele was uitgemaakt, doch dat de Cie des mines d'or hare rechten niet wenscht te eerbiedigen, en het districtsbestuur doof bleef voor alle klachten tegen de Cie. Een tweede landmeter is reeds onderweg naar de Lawa. Resida heeft een proces aangespannen tegen de Cie."

In Suriname van 2 April vinden we een uitvoerig artikel over deze kwestie, door het blad „de lijdensgeschiedenis van Reseda" genoemd; het slot van het artikel volge hier:

„Wat er nu in de Lawa gebeurt, weten wij niet. Heeft Reseda zich aan misdrijf schuldig gemaakt of werd hij uit noodweer tot een offensieve houding genoodzaakt? Het laatste komt ons het aannemelijkst voor èn op grond der getuigenissen omtrent 's mans bezadigden aard èn op grond van de tot nu tegenover de Cie. door hem aangenomen houding om op vredelievende wijze de zaken te regelen.

Hoe het zij, de boven uiteengezette feiten bewijzen voldingend, dat de naaste aanleiding, de eerste agressieve daad, niet van hèm, maar van de Cie des Mines d'or uitging en dat deze hem voortdurend vervolgd en zijn rechten vertrapt heeft, zoodanig, dat zelfs een lam daarbij tot weerstand geprikkeld zou worden.

Wij spreken hier de hoop uit, dat de Overheid deze zaak met rechtvaardigheid zal behandelen, zonder aanzien van personen of kapitalistische maatschappijen."

In haar nummer van 29 Maart en 5 April zet Suriname de bestrijding voort van Dr. Cramer's voorstel tot organisatie van een landbouwdepartement.

Ook De West van 2 April bestrijdt het voorstel. „Werden de voorstellen van Dr. Cramer volledig uitgevoerd — schrijft het blad — dan zal het landbouwproefstation een anderhalve ton 's jaars kosten, ja waarschijnlijk nog veel meer.

Dit lijkt er eenigszins op, alsof men een schooljongen gelukkig wil maken met de uniform van een reus. De opzet is te grootsch voor een kleine kolonie, die zich nu eenmaal niet de weelde kan veroorloven van een volledig, naar den eisch des tijds ingericht proefstation met proefplantage."

***

Uit een artikeltje in de Amigoe di Curaçao van 23 Maart, getiteld „Hoedententoonstelling", knippen wij dit:

„Als iets nieuws waren er hoeden, gevlochten met stroo uit Suriname afkomstig. Dit stroo munt uit door fijnheid en blanke kleur.

Het is te hopen, dat de uitzaaiing van 200.000 zaden in de bosschen van Suriname goed slage, opdat binnenkort geregeld stroo van daar zal kunnen worden betrokken. Het is uitstekend van qualiteit en was zeer goed geprepareerd."

***

Voor de zooveelste maal blijkt het, dat 't leven van vereenigingen in Suriname zeer précair is. Slechts zeer weinige nemen langzaam en gestadig in bloei toe. In een ingezonden stuk in Suriname van 5 April, van de hand van de heeren Van Meerendonk en Brunings, de stichters van de Boy-Scouts-organisatie in Suriname, lezen we:

„Het is nog niet lang geleden, dat in de plaatselijke bladen melding gemaakt werd van het ontstaan der vereeniging „De Surinaamsche Boy Scouts", langzamerhand ook bekend als S. B. S.

In September 1910 kwamen de jongens voor het eerst bij elkaar. De oefeningen werden met lust begonnen en op 1 Mei 1911 verscheen, na afloop der parade ter eere van den verjaardag van H. K. H. Prinses Juliana, een afdeeling van ongeveer honderd Boy Scouts op het Gouvernementsplein en gaf daar het bewijs van hare vaardigheid in gesloten exercitiën en in de gymnastiek — vrije- en orde-oefeningen — en het optisch seinen.

Dat de jongens veel bijval verwierven, zullen velen zich herinneren. En het bleef niet bij woorden. Toen een beroep gedaan werd op de burgerij om steun voor de kas, vloeiden de bijdragen ruim en van alle zijden.

Intusschen werden de oefeningen voortgezet en nog tweemaal werd een aantal nieuwe leden in de vereeniging opgenomen. Laten we zeggen, dat totaal nog een honderdtal jongens toetraden.

En thans April 1912?

Slechts een veertigtal jongens woont geregeld de oefeningen bij.

Onderwijs in eerste hulp bij ongelukken, lessen in zang, seinen, schermen, slöjd, zijn verloopen. Openluchtspelen, behandeling van brandbluschmiddelen en zoo meer vinden niet de noodige belangstelling.

Roeioefeningen worden nog gehouden, maar van Boy Scouts moet daarbij meer stiptheid en toewijding gevorderd worden, dan nu de jongens bezielt.

Besprekingen met moreel opvoedende strekking moesten reeds lang gestaakt worden, omdat het aantal toehoorders steeds verminderde.

Zoo is het in Suriname, te Paramaribo gegaan."

Dit is zeer jammer en het is daarom zeer toe te juichen, dat de heeren den moed niet verliezen. Er is misschien geen land, waar deze organisatie nuttiger kan werken dan Suriname.

***

Uit de N. R.Ct. van 27 April knippen we het volgende berichtje onder het hoofd „Wervingsnarigheid":

„De Locomotief wijst in scherpe bewoordingen op het vicieuse in de koeliewerving naar aanleiding van het feit, dat 50 regeeringskoelies, voor Suriname bestemd, die meer dan een maand in 't depôt van de firma Soesman, agent voor de regeeringsemigratie, waren gehuisvest, vroegen om naar hun dessa's te mogen terugkeeren. Zij voelden meer voor vrijheid dan voor feitelijke gevangenschap."

***

Op 23 April trad in de bovenzaal van Kunstmin te Dordrecht voor de leden der afdeeling van het Algem. Nederl. Verbond aldaar op de heer A. A. Heckers (hoofd van de Oranjeschool te Paramaribo, thans met verlof hier te lande), met een lezing over Suriname, toegelicht met lichtbeelden.

Uit het zeer waardeerend verslag in het Dordrechtsch Nieuwsblad van 25 April blijkt, dat de lezing zeer in den smaak der toehoorders en toehoorderessen is gevallen.

Ook de Dordrechtsche Courant van 24 April spreekt in zeer vleiende bewoordingen over de lezing.

***

Ten slotte willen wij nog wijzen op de verschijning van een hoogst belangrijk „Rapport omtrent malaria-onderzoek in de binnenlanden van Suriname", door P. C. Flu, waarop wij wellicht terugkomen.

Waterkant te Paramaribo met overdekte markt. Aanlegplaats van korjalen. Op den achtergrond Willemschool (met torentje) en Luthersche kerk.

Het Paleis van H. M. de Koningin-Moeder op het Lange Voorhout te 's-Gravenhage, na den hevigen sneeuwval van dezen winter.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Het Studiefonds van Kota-Gedang. [Padangsche Bovenlanden, Westkust van Sumatra.]

In de Oetoesan Melajoe van 3 en 7 Februari 1911, nos. 10 en 11, is opgenomen de voordracht, welke op 25 September 1911 in de Maleische taal te Kota Gedang betreffende dit studiefonds is gehouden.

De spreker, wiens naam niet wordt genoemd, begon met zijn gehoor te wijzen op de bestaande geringe belangstelling ten deze, welke hij meende te moeten toeschrijven aan het feit, dat het publiek, en ook zelfs leden van de vereeniging, nog niet voldoende op de hoogte waren van het beoogde doel.

Dit was z. i. zeker ook de reden waarom sedert het tweejarig bestaan van het studiefonds zoo weinig leden waren toegetreden. De contributies kwamen onregelmatig binnen en de inning der bedragen kostte heel wat moeite en zorg.

Het aantal leden bedroeg 291, waarvan 70 in het geheel geen contributie hadden betaald, terwijl 110 leden in den beginne bij paijementen hun contributiebedragen voldeden, doch dit ook later staakten. Dit is wel een beschamend feit, te meer omdat toch allerwege naar meer intellectueele ontwikkeling gevraagd wordt, tot verhooging van het peil van den Maleischen stam.

Spreker wist wel, dat onder de leden velen waren, die soms in moeilijke geldelijke omstandigheden verkeerden en daarom hunne geldelijke verplichtingen niet geregeld konden nakomen; ook was het hem wel bekend, dat de correspondenten der vereeniging niet altijd genoegzaam ijver aan den dag legden bij de inning der contributies, maar toch wezen z. i. verschillende verschijnselen bij de wanbetalers, dat er hier en daar wel eens onwil in het spel was. Op deze wijze kon het bestuur moeilijk zijn taak vervullen. Daarom hoopte spreker dat die leden de gepleegde nalatigheid wel zouden willen inzien en dat vele personen alsnog als lid tot de vereeniging zouden willen toetreden.

Teneinde het beoogde doel beter bekend te maken, veroorloofde spreker zich zijn gehoor in herinnering te brengen, dat op de geheele wereld het streven veld wint naar een meer menschwaardiger bestaan, en naar meer geestelijke ontwikkeling, en deze beide doeleinden kunnen alleen verkregen worden door goed onderwijs.

Verder was het z. i. duidelijk, dat zij die van de verkregen wetenschap partij wisten te trekken, den strijd om het bestaan beter konden voeren en volhouden dan de onontwikkelden, die in de tegenwoordige tijden alle kans hadden door de intellectueelen te worden doodgetrapt of althans op zijde gezet. Zulks geldt niet alleen landbouwers, veehoeders, ambachtslieden enz., maar ook de lieden, die in gouvernementsdienst zijn getreden.

In het Menangkabausche land kon men dagelijks de sterke toename van personen van vreemde nationaliteit waarnemen, evenals den sterken aanvoer van vreemde handelsartikelen, die in de behoeften van het volk moeten voorzien. En zoolang dat Maleische volk over de gebrekkige hulpmiddelen en gereedschappen van tegenwoordig blijft beschikken, zal van een mededinging met die vreemde werkkrachten wel geen sprake zijn.

Wil het Menangkabausche volk zich een meer menschwaardig bestaan verschaffen, dan dient het overtuigd te zijn van de noodzakelijkheid zich intellectueel te ontwikkelen.

Dat doel nu stelt het bestuur van het Studiefonds zich voor oogen, z. i. tot geluk van het volk en van het nageslacht. Wel is waar bestaan er gouvernements- en particuliere scholen, waar men een begin van kennis kan opdoen, doch, naar sprekers meening, had de ondervinding van tien jaren reeds duidelijk bewezen, dat men met het onderwijs in de Maleische taal alleen niet verder kan komen en in geen geval kan mededingen met den vreemdeling. Daarvoor moet men de Nederlandsche taal kennen, die voor het Menangkabausche volk zich het best leent, omdat dit thans meer dan 251 jaar onder 't gezag van Nederland staat. Doch dan rijst de vraag waar het volk de kennis han die taal zal kunnen opdoen.

Het onderricht op de Europeesche lagere scholen drong slechts met de grootste moeite tot de Maleische jeugd door en men kan bovendien zeggen dat dit onderwijs, behalve voor hen die tot Dokter-Djawa worden opgeleid, voor den Inlander gesloten is. Dit onderwijs, dat tot het onderwijs op hoogere instellingen voert, kan alleen bekostigd worden door vermogende Inlanders. Ook is er over het algemeen weinig plaats voor de Inlandsche jeugd op de Europeesche lagere scholen, terwijl dan nog de toelating geschiedt nadat een aan den gouverneur gericht verzoek is ingediend.

Nu zou men kunnen aanvoeren, dat er toch ook Hollandsch-Maleische scholen bestaan, waarop de Nederlandsche taal wordt onderwezen, doch zij zijn slechts drie in getal en dat is te weinig wanneer men slechts de bevolkingsterkte van deWestkust van Sumatra in aanmerking wil nemen.

Te Fort de Kock bijv. zijn 150 leerlingen op zulk een school, doch daaronder is er geen enkele van Kota Gedang. En zoo zijn er honderden lieden, die naar het onderwijs snakken en zich de moeite willen geven de Nederlandsche taal te leeren.

Op de buitenscholen bestaat, wegens het binnenkomen van een onvoldoend bedrag aan schoolgelden gebrek aan onderwijzers en hooge schoolgelden betalen schikt het groote publiek niet.

Het Studiefonds te Kota Gedang nu tracht aan dezen gebrekkigen toestand op bescheiden wijze en in verband met den stand der kas tegemoet te komen. De regeering steunt en helpt waar zij kan, maar ook zij kan, wegens gebrek aan leerkrachten en andere oorzaken, niet in alle onderwijsbehoeften voorzien.

Het Inlandsch element is, wil het aan den vooruitgang mede doen, wel verplicht zich zelf te helpen en heeft om die redenen een eigen school opgericht met uit eigen fondsen bezoldigde onderwijzers, die aan de jeugd de kennis der Ned. taal kunnen bijbrengen. Beneden de *f* 500 per maand is echter geen geschikt personeel te vinden en ook dan nog is het beschikbaar aantal gering.

Met het oog op die omstandigheden heeft het Studiefonds twee Maleiers *) naar Nederland gezonden, die te Deventer voor de betrekking van onderwijzer worden opgeleid en die bestemd zijn om, bij terugkeer in Ned.-Indië op de scholen der vereeniging de Nederl. taal te onderwijzen.

Het doel der vereeniging en de arbeid van het bestuur is dus voor het Menangkabausche volk van groot nut en spr. hoopt dan ook, dat de Maleier in dat feit, met afstooting van allerlei verkeerde bespiegelingen, aanleiding zal vinden, om, door toetreding als lid der vereeniging het bestuur in zijn taak te steunen.

Beschikt de vereeniging over meerdere fondsen, dan zullen ook jongelui in Nederland voor andere vaak kunnen worden opgeleid. Voor dat alles is evenwel geld noodig.

*) Eén dezer jongelieden is sedert maanden ernstig ongesteld, doch nu gelukkig weer zoover hersteld, dat hij weldra naar zijn geboorteland terug zal kunnen gaan.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Huwelijksbewijzen van Chineezen in Nederlandsch-Indië.

Bij Ind. Staatsblad 1911 no. 586, werd, met ingang van 1 Januari 1912, het bij Ind. Stblad 1892 no. 238 voorgeschreven en door de Weeskamer tegen betaling af te geven consent voor een Chineesch huwelijk ingetrokken, met het gevolg dat de Chineezen in Ned.-Indië geen legaal bewijs meer kunnen voorbrengen, waaruit de wettigheid van hun huwelijk blijkt. Deze nieuwe regeling schijnt in de praktijk voor het Chineesch publiek bezwaren op te leveren en het was om die reden eene gelukkige gedachte van den Majoor der Chineezen te Batavia om zijne landgenooten ten deze tegemoet te komen en het daarheen te leiden, dat het vroegere huwelijksconsent door eene huwelijksacte werd vervangen.

Elke Chinees, die dàär ter plaatse in het huwelijk treedt, kan in zijn woning dat huwelijk doen voltrekken in tegenwoordigheid van een lid van den Chineeschen Raad en van den Secretaris van dat college. Van deze daad wordt in het huwelijksregister eene acte opgemaakt, die, na voorlezing, wordt geteekend door de bruid, den bruidegom, c. q. de voogden, getuigen, zoomede door de beide aanwezige Chineesche ambtenaren van den Raad en bekrachtigd door de handteekening van den Majoor der Chineezen. Dit register blijft in bewaring bij den Chineeschen Raad, terwijl een extract van de acte aan belanghebbende partijen kan worden uitgereikt.

Deze regeling dient voorloopig als proef en zou men kunnen beschouwen als een klein begin van invoering van een Chineeschen Burgerlijken Stand.

Voorts heeft de Majoor der Chineezen een circulaire gezonden aan alle Chineesche officieren op Java, waarbij inlichtingen worden gevraagd omtrent den thans bestaanden toestand in hun ressort en omtrent hun gevoelen ten aanzien van het denkbeeld een voorstel aan de regeering in te dienen en daarbij te verzoeken de noodige maatregelen te willen nemen tot invoering van een Chineeschen Burgerlijken Stand. Ook aan andere personen werd verzocht hun oordeel ten deze te doen kennen.

Het is niet bekend of op de vragen reeds antwoord is gegeven, doch, met het oog op de belangrijkheid van het onderwerp in kwestie, stelt de redactie van de Perniagaän zich voor nader op de regeling, voorkomende in Ind. Staatsblad 1892, no. 238, terug te komen en daarvan uitlegging te geven aan de lezers, opdat zij in staat kunnen worden gesteld onderwerpelijk zich een eigen oordeel te vormen.

Hongersnood in China. In aansluiting met hetgeen hierover in het vorig weekblad werd medegedeeld, zij thans gemeld, dat die ramp een 3-tal millioenen zielen treft. Het sterkst worden de prov. Kiawassa en Woekoe geteisterd. Er heeft zich een leenigingscommissie gevormd onder leiding van Z. Exc. Wu Ting Fang, bijgestaan door de heeren Chen Yen Fu, president van de Kamer van Koophandel te Shanghai, en eenige chefs van groote handelshuizen en bankiers. Van de 11 leden van vreemde nationaliteit, die daarin zitting hebben, worden o. m. genoemd Bisschop F. B. Graves, Bernard C. R. Scott, de Directeur van de Intern. Bankierscorporation en de Hongkong and Shanghai Banking-Corp. — Blijkens de Perniagaän van 27 Maart '12 no. 72, hebben ook de Redacties van Het Nieuws v/d Dag v. N.-I., de Expres te Bandang en de Mataram te Djocjacarta zich reeds beschikbaar gesteld voor de inzameling en overmaking van de inkomende gelden.

De president van de Chineesche Republiek. — Het oordeel van het Chineesch publiek over de geschiktheid van Zijne Excellentie Yuan Shi Kaij voor de betrekking van president der Chineesche Republiek is over het algemeen gunstig.

Men acht hem, met het oog op zijne talenten, wel de persoon, die in staat zal zijn van China zulk een krachtig geheel te maken, dat het rijk door alle nationaliteiten zal worden geëerbiedigd.

De heer K. Han Zu deelt, blijkens het voorkomende in de Perniagaän van 1 Februari 1912 no. 26, dat gevoelen echter niet en meent, ter voorkoming van teleurstellingen aan de zijde van den Hanstam, zijne landgenooten er op te moeten wijzen dat de gedane keuze van iemand, die de dynastie naar zijne hand weet te zetten, wel eens kon blijken een minder gelukkige te zijn geweest. De leden van de Keizerlijke familie, die tot den Boanstam behooren, zijn altijd de vijanden van het Chineesche volk geweest en hebben aan dat volk in den loop der tijden vele moeiten en zorgen veroorzaakt. Toen dan ook de jongste revolutionaire beweging in de steden Wu Tjiang en Hankow uitbrak, haastten de provinciën zich het vorstelijk gezag af te schudden en zich zelfstandig te verklaren, overtuigd als men was dat een handhaving van het Keizerlijk gezag China tot den afgrond zou hebben gevoerd.

Zijne Excellentie Yuan Shi Kaij heeft thans het gezag in handen genomen, doch, naar schr.'s meening, maakte hij zich reeds aan misleiding van het volk schuldig toen hij openlijk uiting gaf aan zijn voornemen om voor de belangen van China te zullen waken.

Zijne bedoelingen zijn toch geen andere dan eenmaal zelf keizer van China te worden. Nauwelijks had hij zijn eigen gewapende macht in orde gemaakt, of hij nam den bestuurder van Swatong (Santong of Shantong) weg, terwijl zijne troepen in last hadden de stad Hankow te verbranden, in de stad Hanijang te rooven en de rivier Lun Hoaij te bewaken, maatregelen, die alleen dienden om de actie van het republikeinsche leger te bemoeilijken. Tengevolge van dat optreden zijn vele lieden van den Hanstam gevallen. Zijne legerhoofden waren zijn vertrouwden van vroeger en waren al even vijandig gezind aan de republiek.

De toestand, zooals die thans in China is, geeft slechts eene verplaatsing van gezag aan, n.l. van den keizer naar den persoon van Yuan Shi Kaij, die, volgens schrijver, niet in staat is de buitenlandsche aangelegenheden te beheeren en daaraan een goede leiding te geven. Niet bekend met Westersche wetenschappen, vreest hij de actie van het vreemden element en al moge men nu beweren dat hij zijn legermacht goed heeft georganiseerd op moderne wijze, zoo verliest men daarbij niet uit het oog, dat die eer hem niet alleen toekomt en dat veel reeds te voren was voorbereid.

FEUILLETON.

Een Inlandsch persverslag omtrent het bezoek van den Gouverneur-Generaal te Madjawarna. *)

Toen het bericht zich verspreidde, dat de Hoogwijze Heer Madjawarna zou bezoeken, was er groote drukte en agitatie bij hen, wien dit bezoek gold en niet minder bij de bevolking, die langs den weg woonde, waarlangs het hooge bezoek zou reizen.

Vele eerepoorten werden opgericht; echter overtrof de eerepoort voor de kerk van Madjawarna, die door een groot aantal desa's gezamenlijk was opgericht, alle andere in sierlijkheid.

Den 9den October wandelde ik 's morgens om half zeven door de Christendesa's Madjawangi en Kadjarata, en zag hoe alle poorten versierd waren met kleine vlaggen.

De desalieden veegden den grooten weg, dat het een aard had, onder toezicht van den Assistent-Wedana; de gamelan in de wachthuizen van Madjarata en Madjawangi werd reeds geslagen. Toen ik daarop weer naar het Zuiden ging, zag ik een veld met lombok en terong beplant, langs den rand versierd met een rij vlaggetjes; in het midden was een grootere vlag, waarvan de stok tot opschrift droeg: „Proefveld op vetten kleigrond, bewerkt door de leerlingen der Kweekschool te Madjawarna."

Ik vernam, dat wanneer de Hoogwijze Heer uit den trein stapt, de kentongan zal worden geslagen, en dit signaal naar het Zuiden zal worden doorgegeven tot aan Madjawarna (dat noemen we hier draadlooze telegrafie!).

Vanaf half acht begonnen de menschen al in troepen naar de kerk te gaan; even over 9 begon de kerkklok te luiden en toen duurde het niet lang of men hoorde buiten het gesnor van een motor. Toen zag men den Hoogwijzen Heer binnenkomen met den Zendeling van Madjawarna en gevolgd door vele Europeanen. Toen de Hoogwijze Heer in het midden was gezeten, besteeg de Zendeling den kansel. Daarna stonden alle menschen op en zongen een lied; daarop sprak de Zendeling een gebed uit in het Javaansch en hield ook een toespraak in het Hollandsch, waarvan ik de beteekenis niet kon verstaan; daarna werd weer gezongen, gebeden en ten slotte nog eens gezongen, en ging men uiteen.

Toen ik uit de kerk kwam, was er een gedrang van menschen rondom de Zendelingwoning, want daar waren alle hooge gasten verzameld, ik telde wel acht „motors", die alle op het erf stonden.

Weldra ging men nu naar de school B., onder geleide van den Directeur der scholen te Madjawarna; de laagste klasse werd het eerst bezocht en zoo vervolgens tot aan de hoogste. Aangezien ik zelf niet mee naar binnen ging, vertel ik maar over wat mij de onderwijzers van Madjawarna hebben meegedeeld. Wanneer de Hoogwijze Heer een vertrek binnen ging, groette hij den onderwijzer, die

*) ... ap".

Schrijver meent dat er nog tal van andere personen zijn, die, op grond van hunne talenten, veel eerder in aanmerking hadden moeten komen voor de gewichtige presidentskeuze, daarbij wijzende op de personen van Mr. Khong Yoe Wie, Mr. Njo Kie Tiam en Yr. Wong Chin Wie voor de binnenlandsche zaken of op den persoon gan Mr. Woe Ting Tang, die als tusschenpersoon diende tijdens de besprekingen tusschen de Chineesche regeering en de republikeinsche voormannen. Ook vestigt hij de aandacht op Mr. Liok Tin Siang, vroeger gezant in Nederland en thans als zoodanig werkzaam in Rusland, op den gouverneur van Kwitang Mr. Tan Keng Beng, op de generaals Wong Hin (Oeij Heng) en Liong Sha Peng en anderen, die allen zulke groote bekwaamheden aan den dag legden.

Schrijver besluit zijn artikel met de vermelding van zijn vaste overtuiging dat Zijne Exc. Yuan Shi Kaij is een vijand van de Chin. republiek.

De Gezant der Chineesche Republiek te Den Haag.

Van Vreemde Koloniën.

DUITSCHE KOLONIËN.

Van 1 April af kan het verblijf aan personen, die zich in D. Nieuw Guinea willen vestigen, geweigerd worden, wanneer zij niet voldoende middelen van bestaan kunnen aanwijzen. Bewoners der kolonie, die er personen op een verbintenis inhalen, blijven gedurende een jaar verantwoordelijk voor de kosten, die het bestuur mocht te maken krijgen voor geneeskundige verpleging of voor het repatrieëren van den betrokkene.

De lepra, die in Samowa eerst sedert tien jaren bekend is, neemt er schrikbwekkend in omvang toe. Ook Europeanen zijn er door aangetast. Om den voortgang te bedwingen, zal op een gunstig punt in de bergen, op 20 K.M. van Apia een lèprosen-inrichting worden gesticht, onder leiding van de Katholieke missie.

In de houding van het officiëele dagblad wordt een verandering aangewezen ten opzichte van den toevloed van Europeanen in Samowa. Onder het gouverneurschap van Dr. Solf (tegenwoordig minister van Koloniën) stond het orgaan vijandig tegenover deze kolonisatie. Thans pleit het eerder er voor, mits de kolonisten minstens over een kapitaal van 20.000 Mk. beschikken.

PORTUGEESCH TIMOR.

Nogal meer toezending van troepen, nu zullen ook van Mozambique 400 man er heen gaan. Arm Timor! Zooals de lezing over het voorgevallene luidt, heeft de inlandsche bevolking een lankmoedigheid aan den dag gelegd — zie literatuur-overzicht in het voorafgaande no. —, die bewondering mag afdwingen. Er vielen echter Portugeezen, er moest een tuchtiging volgen. Dit bracht teleurstelling. Nu wordt een kastijding nog meer noodig geacht. En als de Portugees krachtmiddelen toepast op den gekleurden onderdaan kent hij geen maat. Arme Timorees! Moge Nederland gastvrijheid toepassen voor wie uitwijkt op zijn gebied en niet anders misdaan heeft dan deel te nemen aan dit verzet?

DE SPAANSCH-FRANSCHE MOEILIJKHEDEN.

Al blijven de berichten, over de onderhandelingen tusschen Spanje en Frankrijk, betreffende Marokko, tusschen hoop en vrees zweven, zooveel is zeker, dat ze momenteel op een dood punt gekomen zijn, en het moeilijk schijnt ze hierover heen te krijgen, zelfs met de hulp van Engeland.

Het verdrag in 1904 gesloten, hield rekening met de rechten, die Spanje sedert 400 jaar in naam had, al hadden de Spanjaarden nooit aan hun invloed in de Rif eenige hechtheid weten te geven.

Spanje kreeg de kust aan de Middellandsche zee; een groot voorrecht, aangezien de havens hier geschikt zijn of te maken zijn, terwijl van die aan de Atlantische Oceaan, door de banken en de branding, moeilijk iets goeds te maken is.

Bracht Spanje die havens in goeden staat en verbond het ze met de spoorlijn van Oudjda naar Casablanca, zooals deze ontworpen is, dan zou Marokko door die Spaansche lijn in een paar dagen van Frankrijk uit te bereiken zijn, terwijl goederen en reizigers, die niet over het Spaansche gebied gaan, acht à tien dagen noodig zullen hebben om van Fez in Frankrijk te komen.

Nu Frankrijk zich, tegenover Duitschland, groote offers getroost heeft om het protectoraat naar eigen inzichten over Marokko te kunnen uitoefenen, nu stelt het tegenover Spanje op den voorgrond, dat dit land, dat van zijn Rifbezit slechts schade en schande beleefde, groote voordeelen zal verkrijgen door de in Marokko te verwachten betere toestanden en vraagt het van Spanje eenige compensatie voor het aan Duitschland ten offer gebrachte. Zoo is Frankrijk er toe gekomen, van Spanje den afstand te vragen van de Waterkaap, waarin het een natuurlijk beschermde haven zou vinden (in den eenigszins diep ingesneden bocht van de Middellandsche zee, tegenover de Chafarinas-eilanden). Spanje weigert aan dit verlangen te voldoen.

daar onderwijs gaf, en deze antwoordde met een hoofdbuiging, maar vervolgde daarop zijn taak.

De teekeningen, die de wanden der school versierden, waren door de leerlingen der verschillende klassen zelf gemaakt; het waren afbeeldingen van mannen, aan het schermen of worstelen, van djaran kepang, han 'n bruiloftsstoet, wajangfiguren, bloemwerk, batikpatronen, kortom alle echt Javaansche teekeningen. Deze werden zeer bewonderd en geprezen.

Daarna werd onder leiding van den Directeur het woonhuis der kweekelingen bezocht; de inrichting daarvan is als van een Javaansch huis (maar dan netjes!), alle kleedingstukken, baadjes en sarongs liggen altijd op hun vaste plaats opgeruimd.

Na het kweekelingenhuis kwam men in de ambachtsschool, waar nu de Zendeling de leiding had; de jongens waren er aan het smeden, draaien, schaven, zagen, kortom alle werkzaamheden, die er verricht worden, werden nu vertoond.

Terwijl men zich nu naar de A.school begaf, kregen de leerlingen op het schoolerf onderwijs in landbouwarbeid, allen, jongens en meisjes, droegen strooheden, zooals die gewoonlijk door de landbouwers worden gebruikt; sommigen hanteerden den patjoel, anderen wiedden onkruid, weer anderen droegen water aan om te begieten; nu kwamen de hooge gasten in de bewaarschool, waar zij de meisjes bezig vonden met spelen, waarbij echt Javaansche wijzen werden gezongen (nic* berijmd).

Vervolgens werd de A.school bezocht; alle lokalen werden doorloopen net als in de B.school,

Naar ik van anderen hoorde, was er een onderwijzer, die het juist met zijn leerlingen had over houthakken; dit werd dan ook aanschouwelijk voorgesteld: een der leerlingen hakte hout op het schoolerf en zijn kameraden stonden er rondom naar te kijken, terwijl de onderwijzer aanwijzing gaf hoe men het doen moest. De Hoogwijze Heer stond er vrij lang met genoegen naar te kijken. Nadat de zesde klasse was bezocht, werd nog gekeken naar de jongens van de bewaarschool, die het stokpaardenspel uitvoerden.

Nu was de naaischool aan de beurt; de echtgenoote van den Directeur leidde de gasten rond; de meisjes waren aan het naaien, of aan het kantwerken of borduren, weer anderen aan het batikken.

Daarna ging men naar de kweekschool, maar wat er daarbinnen voorviel kan ik niet zeggen; het duurde trouwens maar een oogenblik.

Eindelijk ging het gezelschap naar het Ziekenhuis onder geleide van den dokter; van dit bezoek was haast niemand getuige, want de toegangen tot het ziekenhuis werden bewaakt, en niemand werd toegelaten.

Nu keerde men terug naar de Directeurswoning, waar men nog geruimen tijd samen bleef en o.a. de gemeenteboeken van Madjawarna werden bezichtigd.

Om 11 uur werden de auto's weer bestegen en keerde men naar Soerabaja terug.

Nu rest nog iets te vertellen over de menigte der toeschouwers; wat hun aantal betreft, kan ik ze

Frankrijk heeft de overtuiging, dat de spoorweg Fez—Tanger niet behoorlijk kan functionneeren als hij niet onder Fransche contrôle staat. Spanje denkt hier anders over.

Wordt de handel van Marokko over de havens van de Middellandsche zee geleid, dan zullen de douanerechten voor het grootste deel door Spanje te regelen zijn en dit land ten goede komen. Frankrijk kan dit niet zoo maar aannemen, nu het voornemens is groote sommen te besteden voor de oeconomische ontwikkeling van Marokko. Frankrijk stelt in verband hiermede eischen, waarop Spanje veel af te dingen heeft.

De hoofdpoort der Marokkaansche hoofdstad Fez, waar onlangs een opstand losbrak.

De Spanjaarden vragen hunnerzijds stukken gronds om Larache, El-Ksar, ten noorden van Fez en Taza, waardoor de Franschen de gemeenschap van Marokko met hun gebied bij Oran bedreigd zien (in het Kongo-gebied zijn zij voor een dergelijk gevaar, dat er in sterkere mate ten opzichte van Duitschland bestaat) blind gebleven.

Volgens de Fransche opvatting brengen de Fr. in Marokko kapitaal, personeel, materiaal om het rijk te moderniseeren, terwijl Spanje niets wil doen, onder voorwendsel van in de Rif vooralsnog op te groote moeilijkheden te stuiten, waardoor aan Fr. voor zijn koloniaal werk de voet dwars wordt gezet.

Dit wil Frankrijk niet gedogen, maar wat zal het doen, als Spanje zich niet inschikkelijk toont, en Groot-Brittanië, dat als wederzijdsche vriend mede aanzit, de toenadering niet kan of wil bezorgen?

RUSLAND's BUITENLANDSCHE POLITIEK.

Sasonof, minister van Buitenlandsche zaken, heeft bij den aanvang der beraadslagingen over de begrooting van zijn departement, in de Doema, een rede gehouden, die wat olie op de golven der algemeene politieke deining gegoten heeft. Is niets zoo wispelturig als de opvatting van groote staatslieden over politieke vraagstukken, de rede doet in elk geval in zoo ver weldadig aan, dat zij voor de naaste toekomst een kalmeerende inwerking van Rusland doet verwachten ter bevordering van de oplossing der vele internationale geschillen, en dat zij voor de verdere toekomst althans niet op oorlogszuchtige plannen wijst, maar daarentegen van verzekering van den wereldvrede gewaagt.

Was het nog noodig geweest een bevestiging te zoeken, voor onze onlangs gegeven uiteenzetting dat de geheele politiek van den dag, zoekende naar een beheerschen van vreemde landen, feitelijk geheel door de expansie-politiek beheerscht wordt, dan zou de verklaring van Sasonof deze gebracht hebben.

De oude vriendschap met Duitschland vond haar bevestiging in de Postdam-overeenkomst, betreffende de Bagdad-spoorlijn en de Perzische aangelegenheden.

De toestand op het Balkan-schiereiland is door den Turksch-Italiaanschen oorlog een stadium ingetreden, waaruit ook voor andere landen gevaren dreigen, het sluiten der Dardanellen wijst hierop.

Rusland heeft stappen gedaan om de bemiddeling van andere mogendheden aan te bieden, hiermede is geen succes bereikt, maar de poging zal hernieuwd worden.

Dank zij de goede verstandhouding en samenwerking met Engeland, verwacht Sasonof een goede oplossing van de lastige tijden, die Perzië doorleeft, zonder nieuwe ernstige verstoring van de rust.

Rusland wil met de andere mogendheden samengaan, wanneer maatregelen noodig mochten blijken tot bescherming van de algemeene belangen in China. Het wil meegaan in de financiëele operatiën van de zes-mogendheden-groep, doch wist daarbij zijn belangen en rechten in Mongolië en Manchoerije vrij te houden. Het heeft hierbij het oog

---

wel met mieren vergelijken; uit het gebied van district en onderdistrict kwamen er velen op, verder Chineezen en ook nogal wat Hollanders. Waar de Hoogwijze Heer zich maar vertoonde, overal was hij omringd van menschen; de desapolitie had handen vol werk om al de kijkers in bedwang te houden en te zorgen, dat er geen schade werd aangericht of wanorde ontstond. Sommige menschen riepen: a j o, hierheen, hier kun je wat zien; anderen weer zeiden: Hé, waarom komt hij nu maar zóó? Hij is net als de gewone Hollanders; als hij nu nog 'n bijzondere kleeding droeg, of met een gevolg van soldaten kwam, zoodat de desalieden ervan onder den indruk kwamen en er hun kinderen en kindskinderen nog van konden vertellen. Nu was het een teleurstelling voor den kleinen man, die zooveel weken aan die eerepoorten had gewerkt.

Wat nu het Hollandsche publiek betreft, telkens als de Hoogwijze Heer in de nabijheid kwam, werden als eerbewijs de hoeden afgezet; zelfs ook de fotograaf, telkens vóór hij de Hooge gasten fotografeerde, bracht het eerbewijs door zijn hoed af te zetten. De Hoogwijze Heer beantwoordde dien groet van den fotograaf of van andere Europeesche toeschouwers door ook zijn hoed af te zetten. Toen de auto van den Hoogwijzen Heer zich in beweging zette, nam deze tot twee of driemaal toe zijn hoed af voor de geheele menigte. Vergelijkender wijze gesproken, is het voor den kleinen man, wanneer een hooggeplaatste van hem afscheid wil nemen, alsof hij een groot geschenk in geld krijgt en als de kleine man een afscheidsgroet krijgt van een hooggeplaatste is dat alsof hem een geluk zonder wedergade wordt geschonken.

Het hierboven vermelde deed de volgende gedachte bij mij opkomen: De groet van zoo'n fotograaf of van heel gewone Hollanders werd door dezen hoogstgeplaatste beantwoord. En hoe is daartegenover de Javaansche gewoonte? Vele hooge p r i j a j i's (soms ook maar half hooge!) nemen er niets geen notitie van, wanneer de kleine man voor hen langs den weg hurkt; ik denk, dat zij in zichzelf zeggen: ik ben een hooge p r i j a j i (zelfs al zijn zij maar kwart-hoog!) en jij bent maar een waardeloos mensch. Ja, ik heb het wel gezien, dat p r i j a j i's, wanneer ze met een hoofdbuiging begroet werden door den kleinen man, een ontevreden gezicht zetten omdat de menschen niet hurkten bij wijze van eerbewijs, maar alleen bogen.

In de toekomst, wanneer de Javanen eensgezind worden en liefde voor hun volk gevoelen, de hooggeplaatsten de verplichting beseffen om voor den kleinen man te zorgen als een vader voor zijn kind; en ook de kleine man zijn plicht zal beseffen zich en ook de kleine man zijn plicht zal kennen en zich weten te onderwerpen aan de hooggeplaatsten als een kind aan zijn vader (niet als een onderwijzer aan den Inspecteur!), dan zullen ook zekerlijk de Javaansche hooggeplaatsten den groet van arme menschen beantwoorden.

gevestigd op een zelfstandig Mongolië, welk inzicht het de Chineesche regeering denkt te kunnen doen deelen.

Deze rede viel in de pers der verschillende landen in het algemeen, een goede ontvangst ten deel. Blijkbaar is men niet overal gerust geweest, geruchten hebben o.a. geloopen over een partij kiezen voor Italië, ook in andere combinatiën werd Rusl. een minder vredelievende bedoeling toegedacht. Men ademt nu, voor eenigen tijd, weer vrijer.

BRITSCHE KOLONIËN.

Generaal Bower, die de leiding had der Abor-expeditie, is te Pasighat teruggekeerd. De krijgstocht kan hiermede als afgeloopen beschouwd worden.

***

Een der meest belangwekkende ontwikkelingen in de Engelsche bezittingen vormt, zegt de African World, de omvang die het spoorwegverkeer op de Westkust van Afrika aanneemt. Heeft men lang geaarzeld om met een spoorweg in het gebied der Goudkust een begin te maken, eenmaal hiertoe besloten, is de onderneming met groote voortvarendheid ten uitvoer gebracht. De lijn is uitstekend ingericht. Vertrekt men om 7 uur voorm. van Sekondi, dan kan men om 5 uur 30 's avonds te Koemassie zijn, d. i. een afstand van 167 mijlen.

Aan elk station is het een drukte van belang, niet alleen voor werkelijke zaken, maar ook om het genoegen van in den trein te zitten, reizen de Inlanders. Het goederen-verkeer bestaat voor 't vervoer naar boven voornamelijk uit de benoodigdheden voor de mijn-ondernemingen, doch ook uit die voor de landbouw- en handelsondernemingen, wier produkten de wagens bij den terugkeer vullen.

***

In de week der Emmabloem in ons land zal er bijzondere belangstelling zijn voor den strijd in Bombay tegen de tuberculose aangebonden. Door een gift van 15.000 Roep. per jaar, gedurende 10 jaar, heeft de heer Ratan J. Tata aan de beweging dadelijk een grondslag bezorgd, waarop met vertrouwen gebouwd kan worden, door de King George Memorial Anti-Tuberculosis League. Dat deze som echter op veel na niet toereikend is voor de grootsche plannen moge blijken uit enkele cijfers, die Dr. Turner, de man die voor de verbetering van den gezondheidstoestand in Bombay reeds zooveel gedaan heeft, gaf in de druk bezochte, door den Gouverneur zelf gepresideerde vergadering, welke als het begin van de campagne beschouwd kan worden. 30.000 R. p. jr. zullen noodig zijn voor een hospitaal v. patiënten in een vergevorderd stadium, gerekend op 50 bedden, 3.000.000 R. om een sanatorium met 150 bedden op te richten, terwijl dit p. jr. 70.000 R. zal kosten. Hierbij komen dan de vele andere uitgaven, waarvan de regeering echter een deel op zich zal nemen, door bevordering vooral van voorbehoed maatregelen.

CHINA

Men zal zich herinneren, hoe een eigenaardig bericht melding maakte van sommen door een Belgische combinatie aan China voorgeschoten, terwijl de Chineesche regeering zich eigenlijk gebonden had aan een leening van de bankiersgroep der groote mogendheden, welke in strijd was met de Belgische transactie. Intusschen was het Belgische geld, als inzet tot verdere zaken, al vast opgestreken. Het protest hiertegen ingebracht, heeft China doen besluiten de Belg. overeenkomst ongedaan te maken, het zal nu zijn millioenen van de banken der zes mogendheden krijgen, die echter nog de voorwaarde stelden, dat dit geld niet bestemd mag worden om de zaak met de Belgen te vereffenen. Bij den inzet dus dadelijk weer geharrewar en moeilijkheden, die nog te ingewikkelder zijn, doordien weer van andere zijde, bij een Duitsche combinatie, voor de nieuwe republiek ook geld is opgenomen.

Het Paleis van de Keizerin-Moeder van China.

INGEZONDEN.

Waarde lezeressen en lezers!

Toen ik nog bij den Indischen geneeskundigen dienst verbonden was, werd mij herhaaldelijk als huismedicus gevraagd naar goede adressen van internaten of families, waar Indische meisjes voor hare opvoeding in Holland een goed tehuis zouden kunnen vinden. Gewoonlijk was het mij onmogelijk daarop antwoord te geven. Nu ik echter sedert geruimen tijd het twijfelachtig voorrecht geniet als gepensionneerde alhier te leven, kan ik, na rijpe ondervinding te hebben opgedaan, in casu werkelijk goede inlichtingen verstrekken. Ik vermeen, dat ook nog tegenwoordig in Indië wel de noodzakelijkheid zal worden gevoeld, de Europeesche kinderen naar patria te zenden voor het voleindigen der opvoeding.

Om nu maar dadelijk met de deur in huis te vallen, wensch ik hier de aandacht te vestigen van ouders en voogden op het Instituut voor Meisjes, Kronenburgersingel te Nijmegen.

Nijmegen, een stad, die werkelijk, wat het klimaat aangaat, een gunstige uitzondering maakt op de meeste andere Hollandsche steden: alle oud-Indischgasten, die in Holland wonen, zijn het bijna zonder uitzondering eens, dat het klimaat in ons vaderland over het algemeen uiterst onaangenaam is, om geen harder uitdrukking te gebruiken.

Wat Nijmegen nog zoo bizonder aantrekkelijk maakt is het feit, dat men zich in een vrij groote stad bevindt en toch voor een groot deel buiten is.

Het bovengenoemd instituut, waaraan verbonden is een internaat voor een beperkt aantal meisjes, is gelegen op een der fraaiste gedeelten van de stad; het gebouw is geheel modern ingericht, heeft een vroolijk aanzien, bevat luchtige, groote slaapkamers, hygiënisch ingerichte badkamers enz. enz. Ook is de school, naast het huis gelegen, geheel nieuw en volkomen up to date ingericht. De dagschool wordt bezocht door meisjes van 6—18 jaren. Het onderwijs is zoowel ingericht voor hen, die examen voor H. B. S. of gymnasium wenschen af te leggen, als voor meisjes, die slechts een algemeene ontwikkeling behoeven. Vooral van het spreken van vreemde talen wordt veel werk gemaakt. Het christelijk beginsel uit zich zoodanig, dat ook andersdenkende ouders niet aarzelen hunne meisjes aan de directrice, mej. A. J. Nelck, toe te vertrouwen.

Mijn dochtertje bezocht reeds sedert bijna 4 jaren de school en was ook gedurende korten tijd als interne door de directrice opgenomen.

Niets wordt in deze inrichting verzuimd wat in het belang is van onderwijs en opvoeding in het algemeen. De jongere kinderen worden eventueel lichamelijk verzorgd door daartoe aangewezen dames. De interne meisjes zijn bij gunstig weder veel in de buitenlucht en hebben omgang met de externe leerlingen.

Wat de conditiën betreft, verwijs ik naar de advertentie in dit blad.

Ten slotte spreek ik hier uit als mijne innige overtuiging, dat ik in alle opzichten het Instituut Kronenburgersingel, Directrice mej. A. J. Nelck, aanbeveel. Door deze verklaring vermeen ik een dienst te bewijzen zoowel aan bovengenoemd instituut, als ook aan ouders, die gaarne een goed adres weten, waar ze met goed vertrouwen hun kinderen kunnen heen zenden.

Nijmegen, April 1912.

Dr. D. D. BüCHLER,
oud-Dir. Officier van Gezondheid.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

Verklaring van zonsverduistering bij Bataks.

In verband met de zonsverduistering, die in de afgeloopen week heeft plaats gehad, nemen wij hier over, wat J. Warneck in zijn „Lebenskräfte des Evangeliums" zegt over de mythe die de Bataks op Samosir over eclipsen hebben.

De zon had in den ouden tijd zeven zonen, die allen hun verzengende stralen op de aarde zonden zoodat het niet uit te houden was van de hitte. De aarde riep de maan te hulp, die beloofde uitkomst te geven, als de aarde haar ook in nood bijstond. De maan ving daarop al hare kinderen (de sterren) en verstopte ze.

Ze zond zeven schalen met het roode nat van sirihpruimen aan de zon, met het bericht, dat dit het bloed was harer zonen, die ze geslacht had, en eene aansporing, dat de zon dit voorbeeld zou volgen. De zon ging hierop in, maar toen de maan hare zonen weer losliet en de zon zag, dat zij bedrogen was, werd zij woedend en zond luchtgeesten, de lau, om haar te bestrijden. Als er nu een maansverduistering is hebben die geesten de overhand en moeten de aardbewoners roepen: „Laat de maan los, gij geesten". Bij een zonsverduistering zijn het de laha, de strijders van de maan, die tegen de zon aanstormen. (Nederl. Zendingsbode van 26 April 1912.)

Een geschrift over de Bataks.

Als No. 7 der uitgaven van het Bataksch Instituut te Leiden is verschenen: De Bataks. Wie zij waren en wat wij naar de opgedane ervaringen van hen mogen verwachten. Een schets door M. Joustra. (Leiden, S. C. van Doesburgh.)

De schrijver, die vele jaren als zendeling temidden der Bataks heeft verkeerd en sedert de oprichting van het Bataksch Instituut aan het hoofd dier instelling staat, verdeelt zijn stof in drie gedeelten, n.l. I. Een algemeen beeld, omvattende een schets van het Bataksche volk in zijn geheel (afkomst, stamindeeling en bestuur, enkele adatverhoudingen, invloed der Hindoe-beschaving enz.). II Bijzonderheden. *a.* schets van den ontwikkelingsgang sedert het begin der Westersche aanraking resp. bestuursbemoeienis; *b.* middelen en voorwaarden van bestaan; *c.* bespreking der voor de ontwikkeling gunstige en ongunstige factoren. III. De gevolgen van onze aanraking enz., nader toegelicht door vermelding van ervaringen en getuigenissen.

Het werk van het Ned. Bijbelgenootschap in 1910.

Het Nederlandsch Bijbelgenootschap te Amsterdam heeft zijn jaarverslag over 1910 het licht doen zien. Van het gedeelte, dat op de zending betrekking heeft noemen wij de reis van Dr. N. Adriani naar Halmaheira voor taalstudie. De vestiging van een taalgeleerde blijkt gewenscht en noodig te zijn.

De Bijbelvertaling in het Niassisch is tot een eind gekomen. De Bijbel wordt in 1000 ex. gedrukt. Van het Nieuwe Testament zijn bovendien 2000 ex. besteld. Het Markus-Evangelie, in het Mentaneisch overgezet door wijlen zendeling Lett, wordt eveneens afgedrukt. Het Mattheus-Evangelie werd door zendeling Neumann te Sibolangit in het Karo-Bataksch vertaald. De druk der Bijbelsche geschiedenissen van het N. T. in het Windessisch is gereed gekomen. Die van het O. T. zijn ter perse. De herziening van de Madoereesche vertaling van het N. T. vordert naar wensch. Men is van meening, „dat zoowel bij de Evangelieprediking als voor den verhalenden tekst in de bijbelboeken het laag-Javaansch (Ngoko) moet gebruikt worden. Nu doet zich het verschil tusschen hooge (aloes), midden (tengahan) en lage (kasar) taal voor, en langzamerhand is ook bij de werkers in de Madoereezenzending het inzicht gegroeid, dat het goed zou zijn het voorbeeld der Java-zending te volgen. Bij de herziening wordt daarmede rekening gehouden.

Verder worden o.m. mededeelingen gedaan over het zendingsconsulaat en er aan herinnerd, dat de zendingsbibliotheek van het N. Z. G. voor ieder de gelegenheid opent om daar zendingslectuur te leenen. Is een boek bij aanvrage niet aanwezig, dan wordt het aangeschaft.

De Vereeniging „Insulinde."

Het Nr. van 16 Maart j.l. van „Insulinde", het orgaan van de gelijknamige vereeniging, bevat een uitgebreid verslag van de lotgevallen over het tijdvak 1 Juli 1910 tot 31 December 1911. Uit het verslag blijkt o.a. dat de vereeniging „niet gespeend is van het droevige verschijnsel, dat zich nagenoeg bij alle vereenigingen, in het bijzonder de Indische, openbaart, n.l. dat als de zaak nog baroe is, zich velen aanmelden als lid, doch niet zoodra is het nieuwtje er af, of als uit wermende bromvliegen verlaten de z.g. geestdriftigen en veelvoelers, onder het masker van het afgezaagde: „Wegens financieele omstandigheden", de vereeniging. Wij staan nu eenmaal voor historisch gegroeide toestanden."

Verder deelt het Hoofdbestuur mede, dat bij de verschijning van het volgend nummer het orgaan „Insulinde" zich geassocieerd zal hebben met „De Indische Kroniek", een weekblad, dat door de degelijkheid der lectuur, die het zijn lezers biedt, zich de achting heeft verworven van een groot deel van Indië's intellectueel publiek.

Op het titelblad van het fusie-orgaan zal komen te staan: „Indische Kroniek, tevens officieel orgaan der Vereeniging Insulinde".

In No. 49 van het Weekblad voor Indië brengt „Inlander" meergenoemde vereeniging ter sprake in de volgende bewoordingen:

„Ruim 350 leden van „Insulinde" hebben zich als zoodanig laten afschrijven, omdat... ja, omdat de statuten dier vereeniging zoo gewijzigd zijn, dat inlanders niet meer uitgesloten behoeven te worden om als lid toe te treden. Het hoofdbestuur, met mr. Jeekel als praeses, wil associatie. Blank en bruin hebben toch dezelfde politieke belangen. Met zulke idealen hebben de afgetreden leden echter geen vrede. Associatie? Larie!

Ik raad de heeren in gemoede aan, zich de zaak niet aan te trekken en zich weder als lid der vereeniging te laten inschrijven. Heusch, het zal van inlandsche zijde wel niet stormloopen met aanvragen van lidmaatschap, zoodat de kans van verschoond te blijven van „vreemde smetten" groot is. Aan „Boedi Oetomo" hebben de inlanders immers al genoeg?"

Weekblad voor Indië. No. 49.

De heer M. van Geuns artikelt over de bestuursambtenaren in Engelsch- en in Nederlandsch-Indië; hij komt voor beide Indiën tot dezelfde conclusie, nl. dat van bestuursambtenaren eigenlijk geen sprake meer is: de benaming bureau-ambtenaren zou beter passen in het tegenwoordige bestuurssysteem.

Van de overige bijdragen, die dit No. vullen, noemen we nog: Brieven van een Javaan (over het alcoholgebruik onder de Inlanders). — Het nieuwe kantoorgebouw der Nillmij. te Weltevreden, met ill., door C. P. Schoemaker.

***

Op de overige, sedert het vorig overzicht ontvangen publicatiën in verband met Indië, kunnen wij, met het oog op de plaatsruimte, slechts de aandacht vestigen door het noemen der titels alleen.

Het adatrecht der Inlanders in de jurisprudentie. Academisch proefschrift van K. L. J. Enthoven. (Den Haag, Drukkerij van het Vaderland.)

Systematische en geologische opname en kaarteering van Ned.-Indië, door E. Middelberg. (Ingenieur, 1912, No. 17.)

De ontwerp-grondhuurregeling voor de Vorstenlanden, door M. van Geuns. (Soerabaja, 1912.)

Vereeniging „Koloniaal Instituut", Amsterdam. (Eerste jaarverslag 1910/11. A'dam, J.H. de Bussy).

Afgeperst. Naar aanleiding van het Kamerdebat op 6 Dec. 1911, door Dr. A. Kuyper. (Kampen, J. H. Kok.)

Met de camera door Mandailing, door J. Kreemer, met ill. (Eigen Haard, 27 April 1912.)

Emigratie naar de residentie Benkoelen, door D. G. Hooyer. (Ind. Gen., verg. van 13 Febr. '12.)

De irrigatie in verband met de Javasuikerindustrie, door J. Sibinga Mulder. (Ibid. Verg. van 12 Maart 1912.)

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Ter lezing: Het Bat. Nieuwsblad t/m 3 April '12; De Locomotief t/m 2 April; Het Soer. Handelsblad idem; De Sum. Post t/m 3 April; De Sumatrabode idem; Tjahaja Sumatra idem; De Ind. Merc. no. 18; Weekblad v. Indië no. 50; De Banier no. 13; Handelsberichten v/h Min. van Landbouw; De nieuwe Militiewet door H. P. Staal; Bandera Wolanda no. 96; Vrede door Recht no. 4; Moederland en Koloniën, 12de jaargang II; De tegenwoordige organisatie en werkkring v/h Dept. van B. O. W. in Ned.-Indië.

MEDEDEELINGEN.

Van het Dag. Bestuur der Vereeniging:

De **maandelijksche samenkomst** van het *Dagelijksch Bestuur* der Vereeniging en de *Redactie-Commissie* van **Het Koloniaal Weekblad** zal plaats hebben op **Donderdag den 9en Mei 1912**, ten **8½ ure n.m.**, *Heulstraat 17, den Haag.*

Alle belangstellenden zijn hartelijk welkom.

Van de N. V. „Boeatan."

Jaarlijksche Algemeene **Vergadering van Aandeelhouders** op **Donderdag 9 Mei, ten 2 ure, Heulstraat 19, Den Haag.**

De agenda en geldelijke verantwoording liggen aldaar voor aandeelhouders ter inzage.

*** Bij de Firma MARTINUS NIJHOF, **Lange Voorhout 9, Den Haag,** zijn verkrijgbaar gesteld:

a. **Onze West:**

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÜS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás" te Curaçao,

Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.**
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. **De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

Vereeniging OOST en WEST

Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het **Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187,** zijn van **10—12** en van **2—** uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie van hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, **Reinkenstraat No. 56.**

Zes dames en één heer voor pianolessen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; hoofdacte middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Eene Dame voor schrijf-, copiëer- of vertaalwerk uit het Fransch Duitsch of Maleisch.

Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.

Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.

Twee jonge dames voor Gouvernante naar Indië, waarvan eene H.-acte heeft.

Een juffrouw, oud 26 j., P. G., wenscht als kinderjuffrouw naar Indië te gaan, was reeds 2 jaar te Batavia als zoodanig werkzaam.

Twee jonge dames voor vioollessen, ook aan eerstbeginnenden.

Beschikbaar voor de reis naar Indië drie zeebaboe en een inl. manlijke bediende.

Twee jonge dames voor kinderjuffrouw naar Indië.

Een geg. Ond.-Officier O.-I. L. voor eenig administratiewerk, geldinkasseeren, magazijnmeester.

Eene Dame voor zanglessen.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.

Twee Dames voor het geven van lessen aan spraakgebrekkigen.

Twee geg. O.-I. militairen voor oppasser of magazijnknecht.

Eene dame voor hygiënische adem-gymnastiek.

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Twee bekwame linnennaaisters, waarvan een uit naaien gaat van 9—5 uur.

Eene jonge dame (diploma muziek, piano en zang), wenscht met eene familie naar Indie voor les geven aan kinderen en behulpzaam in het huishouden.

Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.

Eene jonge dame om tegen vergoeding passagekosten gedurende de reis naar Indië toezicht op kinderen te houden.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in **LAAN v. MEERDERVOORT 187** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleenen.

INSCHRIJVINGSBILJET.

De Ondergeteekende wenscht Lid te worden van de Vereen. „OOST EN WEST" en zijne contributie te bepalen op

Handteekening: *Woonplaats:*